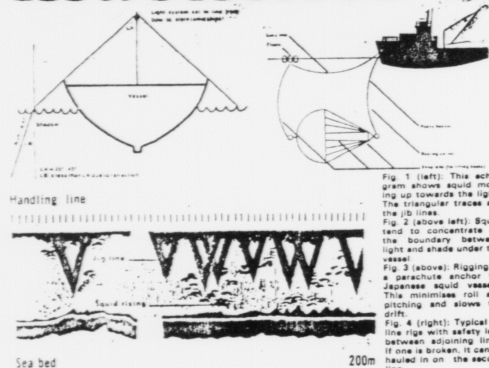

Oddmar Juul Samuelsen, solumaður:

Útlendingar altráðir eftir at keypa føroyskan hogguslokk

Vit mugu fara undir miðvísa veiðu eftir hogguslokki

Lights to lure and machines to land

I Japan og í Australia verður nógv tosað um hogguslokk og eisini veitt. Vit siggja her grein í altjóða fiskivinnublaðnum «Fishing News International» um japanska veiðuáttin við snellu, fallskýggjaakkeri og ljósi. Skulu nú føroysk skip til at útvega sær hesa útgerð?

Útlendingar eru ógvuliga áhugaðir at keypa føroyskan hogguslokk. Oddmar Juul Samuelsen, solumaður í Klaksvík upplýsir fyrri Sosialinum, at hann hevur fingið fyrispurningar um at selja upp til 20.000 tons av hogguslokki. Hesir fyrispurningar koma serstakliga frá Spania, Fraklandi, Italia og øðrum londum sunnanfyri. Har verður hogguslokkur nýttur sum vanlig matværa.

Eitt er so at kunna selja hogguslokk. Eitt annað er at veiða hann. Higar til hevur tað ikki verið mivist roynd eftir hogguslokki undir Føroyum, hóast tað, at hann sigst vera á føroyskum øki í ómetaliga stórum nøgdum. Nakað herfyri úttalaði norsk fiskifrøðingurin Wiborg seg um hogguslokkina á føroys-

um øki. Hann segði í blaðnum Fiskaren, at møguleiki er at veiða 200.000 tons av hogguslokki á føroyskum øki, uttan at hetta nerver stovnin.

Oddmar Juul Samuelsen heldur tað vera spell, at vit føroyingar ikki gera eina roynd at veiða munandi av hogguslokki, nú hann er á okkara sjóki. Hann sigur annars, at fleiri bátar eru hugaðir at leggja um til hogguslokkaveiðu fyrri at vita, um ein framtíð er í hesum fiskiskapi.

Sjálur var Oddmar Juul Samuelsen á ferð í Japan í fjór fyrri júst at kanna, hvussu japanarar veiða hogguslokk, hvussu hann verður viðgjørdur og annars etin til matna.

Veidda uppá japanska mátan

Japanesarar veiða stórar nøgdir — 900.000 tons um árið — av hogguslokki við ávisum reiðskapi. Teir hava sterkt ljós umborð á skipinum, sum ger, at hogguslokkurin kemur heilt upp undir skipini. Teir nýta so ávíst slag av snellum at veiða hogguslokkinn við.

Nú er so spurningurin um føroyingar skulu fara at roynda japanska veiðuáttin eftir hogguslokki. Sjálur heldur Oddmar Juul Samuelsen, at ein roynd átti at verið gjørd. Vit vita jú frá royndunum við m.a. Hoyvíkingi, at nógvur hogguslokkur er til.

Tað er tó rættliga dyrt at leggja um til at veiða hogguslokk. Tað fer at ligga millum 100.000 og 500.000 kr. alt eftir, hvat slag av báti tað er, sum leggur um. Flest allir útróðarbátar eru annars væl eignaðir til hesa veiðu. Tað er ein fyrimunur at hava frystilast umborð.

Tað er so uppá tal, at teir bátar skulu rigga til at fara á hogguslokkaveiðu uppá tann japanska mátan. Oddmar Juul Samuelsen upplýsir, at umsókn er send landsstýrinum um at fáa figging til hesa umlegging, ti hetta er ein roynd, ið samfelagið kemur at fáa ágóðan av í seinasta enda. Útgerðin, sum talan er um, er einar 30 snell-

ur til hvønn bátin umframt 10 til 15 ljóspætur á 5000 w. hvør. Harumframt er eisini eitt akkerð, sum er fest fast í eitt fallskýggj. (Sí tekening). Endamálið við at nýta slíkt akkerð er tað, at báturin skal kunna ligga rættliga fríðaligur í sjónum, meðan hogguslokkaveiðan fer fram. Ein partur av hesi útgerðini má so bileggjast úr Japan, men kemur gongd á hesa veiðu, er greitt, at útgerðin kann framleiðast í Føroyum, eitt nú snellur í Miðvági.

Hogguslokkavinnan krevur litla maskinorku. Báturin liggur mest sum stillur í sjónum, meðan fiskað verur, so eisini her er nakað sum talar fyrri at leggja til brots við hesi heldur ókendu veiðu um okkara leiðir. Annars eru norðmenn so smátt byrjaðir at gera nakað við hesa veiðu. Teir veiddu í fjór 6000 tons. Føroyska veiðan í fjór — mest frá smærri opnum bátum — var umleið 2000 tons.

Nøkta agntørvin og útflutning

Oddmar Juul Samuelsen heldur, at vit við at roynda miðvist eftir hogguslokki kunnu nøkta okkara egna agntørv umframt at fáa ein stóran útflutning í lag. Tað visir seg, at føroyski hogguslokkurin er sera vælægnaður til agn. Eisini er hann vælægnaður til matna annars, og hava keyparar í Fraklandi og Spania, sum keyptu hogguslokk í fjór verið sera væl nøgdir við føroyska hogguslokkinn. Oddmar Juul Samuelsen seldi sjálur 100 tons av hogguslokki í fjór.

Tað eru so eisini onnur viðari perspektivir í hesi veiðu, tað at vit á landi kunnu viðgera hogguslokkinn áðrenn hann fer av landinum. Hann kann eisini pakkast í erskju her, soleiðis, at vit fáa sum mest fyrri hann. Tann hogguslokkurin, sum var seldur av landinum í fjór fyrri umleið 5 kr. kilo. (fob.).

Tað visir seg so eisini at sjálvt høvdið á hogguslokkinum er frálíkt at brúka sum fôður í laksaalngini. Norðmenn hava gjørt kanningar á hesum øki og visir tað seg, at laksurin veksur nógv skjótari. Hogguslokkurin er nevnlíga ógvuliga proteínrikur.

Oddmar Samuelsen leggur aftrat, at talan kann vera um eina lønandi vinnu hjá nógvum fiskimonnum, um hogguslokkaveiðan fer í gongd. Hann nevnr her, at í Japan hava bátar veitt upp í 200 tons eftir 14 døgum til eitt samlað virði uppá 1 mill. kr.

Nú er tíðin komin

Oddmar Juul Samuelsen sigur at enda, at vit eiga ikki at leypa fram av men fara varðliga fram. Men hann heldur at nú er tíðin komin, har vit eiga at taka eina miðvísa veiðu eftir hogguslokki upp til viðgerðar.

Markaðurin fyrri hogguslokki er óavmarkaður. Eg kann átaka mær at selja alt tað, sum kemur uppá land. Bert Spania innflytir 85.000 tons árliga. So fer tað at eydnast teimum bátum, sum nú hava í kvittanum at leggja fyrri við hesi veiðu, so kann hetta merkja eina nýggja vinnugrein í Føroyum, sum nógv fólk á landi og sjógví fara at kunna liva av.

Akkaren en meget verdifull ressurss, sier Kr. Fr. Wiborg:

Akkarfiske lønnsomt også for større båter

Vit prenta her grein, sum stóð í norska blaðnum Fiskaren herfyri:

Utbytte av akkarfisket i fjór kom opp i ca. 6000 tonn. Halvparten av dette er gått til konsum. Akkar har vist seg som et meget godt råstoff til mange anvendelser, og jeg er derfor meget optimistisk. Det drives mye produktutvikling.

Det er nå mulig å rense akkar for skinn med skinnemaskiner for senere frysing til eksport. Rense- og sileyemaskiner er under utvikling ved FTFI i Tromsø. Det er gjort vellykkede forsøk med hermetikk og med tørking av akkar. Viatnamesere bosatt i Bergen kjøper tørket blekksput importert fra Asia. Tørket akkar må være like god. Kanskje kunne en også produsere «klippfisk» og «tørrfisk» av akkar i større mengder for eksport? Akkar er i det hele et høyverdig produkt som må udnyttes meget bedre enn nå. Resultatene i 1981 var meget oppmuntrende, og vi håper å komme enda lenger i år.

Det er Kr. Fr. Wiborg ved Havforskningsinstituttet som sier dette i en samtale med «Fiskaren». Han opplyser at det er gjort interessante merkeforsøk ved akkar. Pr. 27. januar i år var det funnet igjen 27 merke. 22 akkar er gjenfanget i utsettingsstedene i området Eidfjord — Stonesbotn (Senja), mens 5 kom fra Fosnavåg hvor det ble merket akkar i september. Det har gått opptil to måneder mellom utsettning og gjenfangst. Fra Fosnavåg ble det oppgitt at akkaren veide 1,9 kg. ved gjenfangst. Det vil si at den har doblet sin vekt på to måneder.

Når det gjelder akkarfisket, er det interessant å se på utviklingen i Finnmark. Akkarfisket begynte etter at havforskerne hadde vært der oppe i oktober. Pr. 8. desember i fjór var det fisket 1400—1500 tonn. Tråleren «Borvåg» gjorde det spesielt godt. Den brukte åtte norske juksmaskiner. I Fiskeridirektoratets regi har det vært drevet forsøksfiske etter akkar med ringnot og med juksmaskiner. Rapportene er under utarbeidelse.

I desember hadde Finnmark Dagblad intervju med skipper Håkon Arne Strøm på Honningsvåg-båten «Borvåg». I intervjuet heter det:

Magerøya kryr av akkar. Flere plasser er konsentrasjonene så tett at akkoloddpapiret svartner. På den måneden vi har drevet dette fisket har vi samlet omlag 100 tonn akkar. Hadde vi hatt større plass og frysekapasitet ville det ikke vært noen problemer å fiske enda mer, sier skipper Håkon Arne Strøm.

En torsdag formiddag kom båten opp til Nordvågen for å levere siste turs fangst. Etter en ukens fiske hadde båten ferdigfrosset 17 tonn akkarsbeler, og fangsten er tatt rundt Magerøya. Jamnt over har fangsten ligget på 3.000 kilo i døgnet, og vi har gjort gode registreringer av akkar på flere steder.

Med jamnt fiske klarer vi å fryse inn ca. 7 tonn i døgnet men da skal alt klaffe, sier skipper Strøm. Han forteller at de er 7 mann ombord som går 8 timers vakter.

— Hva fikk dere til å prøve akkarfisket?

— Etter at rekkefisket tok slutt i høst, var det lite for oss å gjøre. Båten størrelse krever store mengder line, dersom vi skulle drive det fisket. Her ville driftsutgiftene bli ganske stor. Med akkarfisket er det noe helt annet. Vi ligger stort sett i ro mesteparten av tiden. Når fisket foregår ligger vi for varp. Kun hjelpemotoren trenger å gå for å skaffe juksmaskinene strøm. Oljeforbruket er kun 1/4 i forhold til rekkefisket, forteller Håkon Arne Strøm. Når vi i tillegg viste at det var store mengder akkar i nærheten fant vi det verdt å prøve. Et forsøk vi ikke angrer på, sier han.

Etter denne måneden som vi har drevet regner jeg med at bruttofangsten vår ligger på omlag 270.000 kroner. Dette gir mannskapet en bruttolott på ca. 15.000 kroner. I tillegg til den brukbar lott er fisket rene ferie sammenliknet med enkelte andre fiskerier.

Vi har gått ut på feltet søndag kveld og opp igjen i god tid før tippekampen startet lørdag ettermiddag. Dessuten ligger vi i smult farvann til en forandring, forteller skipper Håkon Arne Strøm.

Etter hva FD erfarer er Borvåg den største båten som har prøvet å drive dette fisket lønnsomt. Et eksperiment som ser ut til å lykkes fullt ut. Tidligere har bare mindre båter deltatt i akkarfisket, og mesteparten av fangsten har gått til agn.

Áðrástøðni vænta teir sær nógv av hogguslokki. Yvrikskriftin í «Fishing News International» sigur okkum eitt sindur um tað